

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/6185-3

16. desember 2019

**Spørsmål nr. 526 fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth til
Kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland**

Jeg viser til spørsmål nr. 526 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth.

Spørsmål

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til skriftlig besvarelse til kommunal- og moderniseringsministeren: Hvordan var fordelingen mellom antall vanskeligstilte og antall førstegangsetablerere som fikk startlån fra Husbanken i årene mellom 2005 og frem til i dag?

Begrunnelse

I 2018 formidlet Husbanken over 9 milliarder kroner i startlån. Det var et rekordhøyt beløp knyttet til denne lånekategorien. Vanskeligstilte på boligmarkedet er nå høyt prioritert for startlånsordningen, særlig barnefamilier.

Husbanken hadde tidligere en ordning hvor startlån ble gitt til førstegangsetablerere. Ordningen ble avviklet med Høyre i regjering, blant annet for å sørge for at de som sto lengst unna boligmarkedet skulle få mer hjelp til å skaffe sin egen bolig. Den tidligere ordningen prioriterte unge med god betjeningsevne, og dermed var det mindre rom til å prioritere vanskeligstilte.

Jeg ønsker en oversikt over hvordan fordelingen har vært mellom antallet vanskeligstilte og førstegangsetablerere som har mottatt startlån, samt en oversikt over utviklingen av antall vanskeligstilte som har mottatt startlån etter at startlån for førstegangsetablerere ble avviklet.

Svar

Et av regjeringens mål for boligpolitikken er at vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en egnet bolig. Startlån er et av de viktigste virkemidlene vi har for å gjøre det mulig for vanskeligstilte å bli eiere av egen bolig.

Startlånsordningen ble etablert i 2003. Fra 2003 til 2014 var formålet med startlån å bidra til å skaffe egnede boliger for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet. Personer som hadde problemer med å skaffe egenkapital til å etablere seg på boligmarkedet, falt innenfor ordningen.

Det er viktig at lån fra staten ikke konkurrerer med det private kredittmarkedet, og at det kun er vanskeligstilte som får startlån. Mange vil kunne kjøpe seg bolig etter å ha spart en tid. Reglene for låneordningen ble derfor endret fra 1. april 2014. Med denne forskriften ble startlånsordningen strammet inn og spisset mot personer med langvarige boligfinansieringsproblemer. Unge i etableringsfasen var ikke lenger en uttalt del av målgruppen. Det ble bestemt at startlån skal gå til personer med dårlig råd, men likevel stabil og tilstrekkelig inntekt til å kunne nedbetale startlån. Startlånet skal som hovedregel tildeles etter en behovsprøving.

Vedlagte tabell viser resultatet av endringen i regelverket, der andelen startlån som går til vanskeligstilte har økt vesentlig.

Tabell 1. Utviklingen i antall vanskeligstilte som får startlån. Antall og prosent

År	Antall vanskeligstilte	Ordinær etablering/ reetablering	Andel vanskeligstilte i prosent
2005	1884	5000	27
2006	1807	4237	30
2007	1768	4103	30
2008	2017	4371	32
2009	2161	5616	28
2010	2566	6907	27
2011	2821	7941	26
2012	2603	9899	21
2013	2499	8795	22
2014	2508	6286	29
2015	2425	4873	33
2016	5574	1349	81
2017	6795	110	98
2018	5738	38	99 ¹

- 1) Husbanken opplyser at det er usikkerhet med registreringen på brukergrupper for 2018, og 1124 saker ikke er fordelt på brukergrupper. I 2018 ble det gitt 6 900 startlån totalt.

Tallene i tabellen viser at forskriftsendringen har hatt effekt, og at andelen vanskeligstilte har økt vesentlig. Tallene for 2018 er beheftet med usikkerhet. Jeg mener likevel at vi ser en klar utvikling i riktig retning.

Dette bildet underbygges når vi ser på inntektene til mottakerne av startlån. Startlånet har blitt mer målrettet mot lavinntektsgrupper. I 2013 hadde 23 pst av alle startlånmottakerne en husholdningsinntekt på over 400 000 kr. I 2018 var denne andelen kun 5 pst. I 2018 gikk litt over halvparten av alle startlån til barnefamilier (55 prosent). Denne andelen har vært ganske stabil i perioden 2015-2017, men steg med 4 prosentpoeng fra 2017-2018, i tråd med en prioritering av barnefamilier.

I 2005 var gjennomsnittlig startlån 559 000 kr. Dette hadde økt til 1,3 millioner kr i 2018. Det betyr at hver låntaker i gjennomsnitt har fått mer startlån. Siden 2014 har antall startlån gått ned, mens samlet startlånsbeløp har økt. En slik utvikling er i tråd med spissingen av startlånsordningen mot mer vanskeligstilte grupper. Denne gruppen får i større grad fullfinansiert boligen med startlån, mens gruppen unge førstegangsetablerende i stor grad benyttet startlån som topplån, i samfinansiering med private banker.

Regjeringen vil fortsatt prioritere startlån som et viktig virkemiddel innenfor Husbankens låneramme. Samtidig vil vi følge med på at lånet går til dem som trenger det mest. Vi vil fortsette med å legge til rette for at så mange som mulig som ønsker det, skal kunne eie sin egen bolig, for eksempel ved at tiltaket «fra leie til eie» i større grad tas i bruk i hele landet. Det har vi uttrykt direkte i Granavolden-plattformen.

Med hilsen

Monica Mæland